

ДВА ГАДЫ Ў ПРАВІНЦЫІ КУНДУЗ

Сустрэлі з мужам добрага знаёмага, разгаварыліся. Мужчыны, два рыбакі, адразу пачалі размову пра любімы адпачынак: дзе зараз лепей ловіцца, на якую прыладу. Расказаў і цікавы выпадак:



— Сяджу на возеры ў Завідзічах. Клюе, відаць, штосьці вялікае, каля двух кілаграмаў. Узрадаваўся. Пачынаю цягнуць — не пралазіць у лунку. Калі саскочыла, убачыў андатру. Павесяліла яна мяне.

Іван Міхно летам увесь вольны час праводзіць у вёсцы Завідзічы, дзе купіў у 2002 годзе дачу. Вельмі любіць гэтае месца — прыгожае, маляўнічае. Ёсць лазня, альтанка — усё для добрага адпачынку на прыродзе. Побач возера, а для рыбака гэта знаходка. Не трэба за дзясяткі кіламетраў ехаць, каб злавіць вялікую рыбіну. Аднак не ляжыць на сонейку, больш грэецца на прысядзібным участку, ды не маленькім — 60 сотак. Усё садзяць разам з жонкай Наталляй: агуркі, памідоры, цыбулю, бульбу... Хапае і сабе, і дзецям. А зімой больш знаходзяцца ў гарадской кватэры з усімі зручнасцямі.

Сын і дачка ўжо дарослыя, маюць свае сем'і. Сын жыве ў Мінску, а дачка — у Бароўцы. Не нацешацца бабуля з дзядулем унучкай Сашай, якая ўжо вучыцца ў другім класе. На выхадных наведвае іх і дорыць сапраўднае свята.

Разгаварыліся з Іванам Мікалаевічам пра жыццё. Нарадзіўся ў вёсцы Завідзічы, аднак дзяцінства прайшло ў Казіншчыне, куды пераехалі бацькі. Трымалі гаспадарку: карову, свіней, авечак... Даводзілася дапамагаць у хатніх справах. Пачатковую школу скончыў у вёсцы Занькі, потым вучыўся ў Старым Лядне да восьмага класа, а дзевяты і дзясяты заканчваў у Бароўцы. Здавалася б, звычайны лёс, пакуль не пачалі размаўляць пра службу ў войску.

Быў прызваны ва Узброеныя Сілы СССР Лепельскім райваенкаматам у 1982 годзе.

— Ужо ў Мар'інай Горцы зразумелі, што наша вайсковая служба будзе асаблівай, як толькі ўбачылі загарэлых «купцоў». Ехалі ваенным эшалонам сем сутак... — кажа Іван Мікалаевіч.

Прайшоў падрыхтоўку снайпераў у вучэбным падраздзяленні г. Тэрмез. У Афганістане ваяваў з 17 чэрвеня 1982 па 14 ліпеня 1984 года. Месца службы — 149-ты МСП, правінцыя Кундуз. Браў удзел у аперацыях у раёне г. Файзабад, Пандшэрскай цясніне, перавале Саланг. Радавы, кулямётчык.

– Больш за два гады правёў ў горадзе Кундуз. Вакол – камяністыя пустыні і сухія стэпы. Жылі ў вялікіх лалатках. Выязджалі на розныя заданні. Каб душманы не абстралялі калону, якая будзе праязджаць, нас за гадзіну на тое месца дастаўлялі, і мы сачылі вакол за сітуацыяй.

– А якія адносіны былі з мірным насельніцтвам?

– Каля нашага палка ўвогуле не было пасяленняў. Уздоўж дарогі знаходзіліся толкі руіны ад кішлакоў, бо ў любы момант маглі пачаць з іх абстрэл. Усялякія былі выпадкі. Напрыклад, ідзе звычайная жанчына ў паранджы. Раптам дастае з-пад адзення гранатамёт – і страляе па машыне. Аднак даводзілася і размаўляць з карэннымі жыхарамі – звычайныя людзі, такія як і мы. Наведвалі іх дуканы (гандлёвыя лаўкі), штосьці куплялі. У тыя часы асартымент тавараў там быў нашмат большы, чым у родных мясцінах. Туды паступалі рэчы з усяго свету. Я нават сабе джынсы і акуляры ад сонца набыў. Шкада, што грошай шмат у салдата не было.

...На ўвесь полк было толькі дзве жанчыны – прадавец і машыністка. Дык мы, маладыя хлопцы, хадзілі ў магазін, каб паразмаўляць, а некупіць штосьці, – смяецца.

Здзівіла, як будавала насельніцтва дамы з гліны, якую бралі ў ручаі побач. Палову сцяны злепаць – чакаюць, пакуль высохне, – і зноў працягваюць.

Так, саманныя дамы (з зямлі, вады, гліны, саломы і пяску) – традыцыйныя ў гэтай краіне. Робяцца ўручную, таму ёсць магчымасць надаць дому, дзвярам і вокнам любую форму. Лічацца вельмі трывалымі.

– Чула пра розныя страшныя хваробы ў той час...

– Так, жаўтуха была як у нас насмарк. Вакол – бруд, вады чыстай вельмі мала, толькі папіць. Пыл папрооту страсалі з адзення і зноў надзявалі. Іншых варыянтаў не было. Аднак, калі ішлі на заданне, давалі таблетку «пантацид» (антысептык), каб можна было ачысціць ваду, узятую з ручая. Распаўсюджанымі хваробамі былі таксама тыф і малярыя, аднак, нашчасце, не спазнаў.

– Якая ваенная аперацыя больш запомнілася?

– Памятаю аперацыю ў горадзе Файзабад, таксама знаходзіцца на поўначы Афганістана. Генерала Льва Рохліна з іншымі вайскоўцамі абстралялі душманы. На верталётах нас даставілі на месца. Была вялікая страляніна. Каля двух тыдняў хадзілі па гарах, шукалі злодзеяў. Не хапала ежы, на вышыні трох–чатырох тысяч метраў цяжка дыхалася.

А дома з вялікім хваляваннем чакалі сына маці і бацька. Праз месяц пасля вяртання з Афганістана Іван ажаніўся. 35 гадоў разам з любімай жонкай ідуць па жыцці. Аптыміст, пазітыўны чалавек... Нават пра жахлівыя старонкі свайго жыцця расказвае з гумарам. З часам, кажа, сцерліся з памяці страшныя імгненні. Жыццё не стаіць на месцы, трэба думаць пра будучыню, дзяцей і ўнучку.

Наталля ХРАПАВІЦКАЯ
На здымку: Іван Міхно